

L'apollardat

À

Aquests dies hi ha hagut molt rebombori arran dels canvis ortogràfics aprovats per l'Institut d'Estudis Catalans, bàsicament pel que fa a la supressió de molts accents diacrítics. Al marge de polèmiques és important comptar amb una institució que vetlli pel nostre idioma, que en fixi unes regles i que li doni unitat, però estaria bé que en determinades qüestions, sobretot pel que fa al lèxic, els guardians de la llengua admetessin que el català real no és el que marca el dictat del diccionari oficial sinó el que circula viu en la parla del carrer. Fa anys, en la meua vintena, hi havia un amic a la colla a qui algú va rebatejar com l'apollardat. Apollardat no és una paraula que figuri al diccionari de l'Institut ni tampoc un castellanisme, tret d'un suposat apollardado que figuri al de la Real Academia, però sense cap referent lingüístic previ, a tots ens semblava que aquell mot el retratava molt bé.

Alguna cosa en la genètica de la nostra llengua ens indicava que apollardat no feia al·lusió a cap tret físic ni, menys encara, a cap qualitat humana o intel·lectual. En realitat ningú hauria pogut definir aquell adjectiu, però a tots ens semblava que li esqueia com un vestit fet a mida. Llavors encara no existia internet, si hagués existit hauríem pogut trobar algunes definicions en diccionaris oficiosos extrets del llenguatge popular. Apollardao: "insulto inofensivo que describe a un sujeto ?agilipollao', ?atontao' o que ?está en babia'; se dice de una persona que está pasmada". Així era el nostre amic; de ruc no en tenia ni un pèl, però mantenia un posat d'enfavat permanent, amb una cara d'estar sempre atònit. I d'una manera inconscient, amb aquell mot indefinible resumíem tots aquells trets de cop. Feu la prova, parreu amb un tercer d'algú que "està apollardat", i veureu com fàcilment us entén. Però no us entesteu a dir "totes" i parlar en femení plural (com fan ara alguns que ens volen alliberar de tantes coses) pensant que l'auditori entendrà que us referiu a homes i dones junts. La llengua, al marge del que digui l'Institut d'Estudis Catalans o del que vulguin imposar els que van de políticament correctes, té unes regles internes més poderoses que les que pugui dictar la normativa oficial. Uns codis atàvics que rebem en herència, que fan que funcioni i que ens puguem entendre. La resta és cagarel·la.